

TS/Jane Iltanen

Varovaisestikin arvioituna merimetsot verottavat taloudellisesti merkittäviä kalakantojamme kuten ahventa ja kuhaa enemmän kuin ammattikalastus, sanoo kirjoittaja.

Suomen merimetsokanta saalistaa kuhaa vähintään 300 tonnia vuodessa

Suomen Ympäristökeskus arvioi merimetsan pesimäkannan kooksi 12 600 pesivää paria vuonna 2008. Vuonna 1998 pesimäkannan koko oli 122 paria, joten kuluneen kymmenen vuoden aikana kanta on yli satakertaistunut. Mikäli kannan kasvuun ei puututa, linnusta tulee vakava uhka Suomen kalakannoille.

Vuonna 2008 todetut 12 600 pesivää paria tarkoittaa 25 200 pesivää lintua. Merimetsan kannanhoitosuunnitelman mukaan merimetsan poikastuotto on Suomessa keskimäärin 1,85 poikasta yhtä pesää kohden, joten poikasten määrä oli noin 23 300. Linnut ovat läsnä lähes koko avovesikauden (200 vrk, poikaset 150 vrk), ja niiden ravinnonkulutukseksi on arvioitu puoli kiloa kalaa vuorokaudessa.

Kun merimetsojen lukumäärä ja ravinnontarve tiedetään, voidaan laskea, että pesivät linnut ja poikaset söivät yhteensä noin 4,3 miljoonaa kiloa kalaa vuonna 2008. Kun otetaan huomioon myös nuoret ja pesimättömät linnut, varovaisen arvion mukaan 30 000 yksilöä, voidaan todeta merialueemme kalaston elättävän noin 80 000 merimetsoa. Näiden ravinnontarve on yhteensä noin 7,3 miljoonaa kiloa kalaa vuodessa.

Pernajassa, Tammisaarella ja Dragsfjärdissä tehdyissä tutkimuksissa on todettu, että suurin osa merimetsojen käyttämästä ravinnosta koostuu vähäarvoisesta kalasta kuten särkikaloista ja kivinilkoista. Ravinnosta runsas viidesosa koostui kuitenkin tärkeistä talouskaloista kuten ahvenesta (18 %) ja kuhasta (4 %). Suomen merimetsokanta saalisti siten merialueeltamme vähintään 1,3 miljoonaa kiloa ahventa ja 290 000 kiloa kuhaa vuonna 2008.

Vaikka kuhan prosenttinen osuus merimetsan ravintokoostumuksesta näyttääkin olevan pieni, se on saaliskiloina lähes yhtä paljon kuin koko merialueen ammattikalastuksen kuhasaalis, joka oli 390 tonnia vuonna 2007. Kun merimetsan saalis lisäksi koostuu 3-4 kertaa pienemmistä kaloista kuin ammattikalastuksen saalis, merimetsokanta kuluttaa paljon suuremman yksilömäärän kuin ammattikalastus.

Pieniin kuhiin ei kohdistu paljonkaan muuta luonnollista kuolevuutta, joten merimetsojen saalistus näkyy kalastuskokoon tulevien kalojen määrässä.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL) on arvioinut, että jo nykyinen merimetsokanta voi selvästi pienentää kalastuksen kohteeksi tulevien kuhien määrää.

RKTL:ssa on ryhdytty selvittämään merimetsojen vaikutusta nuorten kuhien syöjinä.

On myös luonnollista, että linnut käyttävät ravinnokseen niitä kalalajeja, joita kullakin vesialueella esiintyy. Näin ollen esimerkiksi varsinaisella Saaristomerellä, jossa kuhakannat ovat runsaat, merimetsojen ravinnosta on oletettavasti kuhaa huomattavasti enemmän kuin Suomenlahdella tai Saaristomeren itäsyryllä sijaitsevan Dragsfjärdin kunnan alueella todetut neljä prosenttia.

Merimetson ravintonaan käyttämät pienikokoiset kalalajit ovat myös useiden tärkeiden talouskalojen ravintoa, ja linnun saalistuksen vaikutukset heijastuvat ravintoverkon välityksellä varmasti myös niiden kantoihin.

Varovaisestikin arvioituna merimetsot verottavat taloudellisesti merkittäviä kalakantojamme kuten ahventa ja kuhaa enemmän kuin ammattikalastus.

Harmaahylkeiden ammattikalastukselle aiheuttamat vahingot ovat silti vielä moninkertaiset merimetson vaikutuksiin verrattuna.

On kuitenkin odotettavissa, että merimetsojen aiheuttamat ongelmat lisääntyvät massiivisella tavalla, koska tämän hallitsemattomasti lisääntyvän eläimen kantaa ei Suomessa säädellä millään tavalla.

Maria Saarinen

FM biologi, projektikoordinaattori Suomen kalatalous- ja ympäristöinstituutti

Julkaistu 28.1.2009 1:30:58